

Địa chỉ mail. thuymuicg@gmail.com, hoặc dttmui79c2cg@hanam.edu

ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI MÔN VĂN 9
2024-2025

I. ĐỌC- HIỂU (6,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

(1) *Tôi tên là Nick Vujicic. Khi bắt tay vào viết quyển sách này, tôi hai mươi bảy tuổi. Khác biệt với hầu hết mọi người, tôi không tay, không chân ngay từ lúc mới lọt lòng. Hoàn cảnh nghiệt ngã tưởng đã có lúc nhấn chìm tôi nhưng rồi khát vọng sống mãnh liệt đã giúp tôi chiến thắng số phận (...)*

(2) *Nếu tôi thất bại, tôi sẽ thử làm lại, làm lại và làm lại nữa. Nếu bạn thất bại, bạn sẽ cố làm lại chứ? Tinh thần con người có thể chịu đựng được những điều tệ hơn là chúng ta tưởng. Điều quan trọng là cách bạn đến đích. Bạn sẽ cán đích một cách mạnh mẽ chứ?*

(3) *Bạn sẽ gặp khó khăn, bạn có thể khụy ngã và cảm thấy như thể mình không còn sức mạnh để đứng dậy được nữa. Tôi biết cảm giác đó. Tất cả chúng ta đều biết cảm giác đó. Cuộc sống không phải lúc nào cũng dễ dàng nhưng khi chiến thắng những dốc ghềnh của cuộc sống, chúng ta sẽ mạnh mẽ hơn, và càng quý trọng hơn những cơ hội mà chúng ta có được. Điều thực sự quan trọng chính là những thông điệp sống bạn chia sẻ với tất cả mọi người trong hành trình cao đẹp và cái cách bạn kết thúc hành trình ấy.*

(4) *Tôi yêu cuộc sống của bạn như yêu cuộc sống của chính mình. Hãy đến với nhau, những món quà dành cho chúng ta là rất đáng ngạc nhiên.*

(Trích “Cuộc sống không giới hạn” của Nick Vujicic)

Câu 1: Trong đoạn (1), tác giả đã nói đến hoàn cảnh nghiệt ngã mà mình gặp phải là gì? Điều gì đã giúp tác giả vượt qua hoàn cảnh ấy?

Câu 2: Trong câu “*Cuộc sống không phải lúc nào cũng dễ dàng nhưng khi chiến thắng những dốc ghềnh của cuộc sống, chúng ta sẽ mạnh mẽ hơn, và càng quý trọng hơn những cơ hội mà chúng ta có được*” ở đoạn (3), tác giả đã sử dụng phép tu từ nào? Ý nghĩa của phép tu từ đó? Theo tác giả, “khi chiến thắng những dốc ghềnh của cuộc sống” phần thưởng ta nhận được là gì?

Câu 3: Câu nói “*Tôi yêu cuộc sống của bạn như yêu cuộc sống của chính mình*” trong đoạn (4) cho thấy tác giả là người như thế nào?

Câu 4: Thông qua cụm từ “*Hãy đến với nhau*”, tác giả muốn nhấn nhủ điều gì tới mọi người?

II. LÀM VĂN(14,0 điểm)

Câu 1(6,0 điểm)

Từ đoạn trích phân đọc- hiểu, hãy viết bài văn trình bày suy nghĩ của em về điều Nick muốn nói “*Nếu tôi thất bại, tôi sẽ thử làm lại, làm lại và làm lại nữa. Nếu bạn thất bại, bạn sẽ cố làm lại chứ? Tinh thần con người có thể chịu đựng được những*

điều tệ hơn là chúng ta tưởng. Điều quan trọng là cách bạn đến đích. Bạn sẽ cán đích một cách mạnh mẽ chứ?”

Câu 2(8,0 điểm)

Nhà thơ nổi tiếng người Đức H. Hai-nơ cho rằng: *Cuộc đời của nhà thơ, giá trị của nhà thơ không nên tìm ở đâu khác mà phải chính trong tác phẩm của họ.*

Em hiểu gì về ý kiến trên? Từ việc cảm nhận bài thơ *Khát vọng* của Bùi Minh Tuấn em hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

Khát vọng

(Bùi Minh Tuấn)

*Hãy sống như đời sống để biết yêu nguồn cội
Hãy sống như đồi núi vươn tới những tầm cao
Hãy sống như biển trào, như biển trào để thấy bờ bến rộng
Hãy sống như ước vọng để thấy đời mênh mông*

*Và sao không là gió, là mây để thấy trời bao la
Và sao không là phù sa rót mỡ màu cho hoa
Sao không là bài ca của tình yêu đôi lứa
Sao không là mặt trời gieo hạt nắng vô tư*

*Và sao không là bão, là giông, là ánh lửa đêm đông
Và sao không là hạt giống xanh đất mẹ bao dung
Sao không là đàn chim gọi bình minh thức giấc
Sao không là mặt trời gieo hạt nắng vô tư*

*** Chú thích:**

Nhạc sĩ Phạm Minh Tuấn quê gốc ở vùng đất cách mạng huyện Xuân Trường, tỉnh Nam Định. Tên tuổi của ông đã trở nên gần gũi, thân quen với người yêu nhạc. Có những bản nhạc đã ghi sâu vào lòng người như “Bài ca không quên” “Đất nước”, “Dấu chân phía trước”... Nhạc của ông không kỳ bí, không cao siêu, khó hiểu mà rất gần gũi, dễ hát. Ông thường dùng thơ để phổ nhạc, nên lời nhạc ngắn gọn nhưng súc tích, len lỏi sâu vào tâm hồn người nghe. Cuộc sống là nguồn cảm hứng vô tận trong ông, tình yêu quê hương, đất nước là đề tài quen thuộc với ông.

Được sáng tác từ mùa xuân năm 1985, phổ nhạc từ ý bài thơ “ Nhờ Đảng, tôi biết được” của Đặng Viêt Lợi, ca khúc “Khát vọng” vẫn luôn giữ được sự tươi mới, hừng hực khí thế và đầy tính thời sự. Ca khúc đã đi vào lòng người nghe mấy chục năm qua khiến lòng ta xốn xang, xao xuyến.

HƯỚNG DẪN CHẤM

- Giám khảo phải nắm được nội dung trình bày trong bài làm của học sinh để đánh giá được một cách khái quát, tránh đếm ý cho điểm. Vận dụng linh hoạt đáp án, nên sử dụng nhiều mức điểm một cách hợp lý; khuyến khích những bài viết có cảm xúc và sáng tạo nhưng không trái với chuẩn mực đạo đức và pháp luật.

- Học sinh có thể làm bài theo nhiều cách riêng nhưng đáp ứng được các yêu cầu cơ bản của đề, diễn đạt tốt vẫn cho đủ điểm.

Câu	Nội dung cần đạt	Điểm
I. PHẦN ĐỌC - HIỂU (3,0 điểm)		
1	- Trong đoạn (1), tác giả đã nói đến hoàn cảnh nghiệt ngã mà mình gặp phải là: không tay, không chân ngay từ lúc mới lọt lòng. - Điều giúp tác giả vượt qua hoàn cảnh ấy là khát vọng sống mãnh liệt.	1,5
2	- Trong câu “Cuộc sống không phải lúc nào cũng dễ dàng nhưng khi chiến thắng những dốc ghềnh của cuộc sống, chúng ta sẽ mạnh mẽ hơn, và càng quý trọng hơn những cơ hội mà chúng ta có được” ở đoạn (3), tác giả đã sử dụng phép tu từ ẩn dụ: Dốc ghềnh của cuộc sống. - Ý nghĩa của phép tu từ ẩn dụ: chỉ những khó khăn, thách thức, khắc nghiệt... trong cuộc sống. - Theo tác giả, “khi chiến thắng những dốc ghềnh của cuộc sống”, phần thưởng ta nhận được là: chúng ta sẽ mạnh mẽ hơn, và càng quý trọng hơn những cơ hội mà chúng ta có được.	1,5
3	Câu nói “Tôi yêu cuộc sống của bạn như yêu cuộc sống của chính mình” trong đoạn (4) cho thấy tác giả là người yêu đời, yêu cuộc sống, yêu thương mọi người...	1,5
4	Thông qua cụm từ “Hãy đến với nhau”, tác giả muốn nhắn nhủ mọi người: Hãy xích lại gần nhau hơn, quan tâm, chia sẻ, động viên, giúp đỡ, yêu thương nhau nhiều hơn...	1,5

II. LÀM VĂN(7,0 điểm)

1 (6,0
điểm)

“Nếu tôi thất bại, tôi sẽ thử làm lại, làm lại và làm lại nữa. Nếu bạn thất bại, bạn sẽ cố làm lại chứ? Tinh thần con người có thể chịu đựng được những điều tệ hơn là chúng ta tưởng. Điều quan trọng là cách bạn đến đích. Bạn sẽ cán đích một cách mạnh mẽ chứ?”

Yêu cầu về hình thức:

- Viết bài văn khoảng
- Trình bày mạch lạc, rõ ràng; không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu.
- Đảm bảo bố cục của bài văn nghị luận xã hội

0,5

Yêu cầu về nội dung:

a. Giải thích:

- Thất bại: không đạt được mục đích, mục tiêu đã đặt ra; không làm được điều mình mong muốn...
- Làm lại và làm lại nữa: bắt đầu lại công việc mà ta đã thực hiện nhưng thất bại, chưa đạt được mục tiêu đã đề ra.
- Ý kiến của Nick Vujicic muốn đề cập đến sức mạnh của ý chí và nghị lực của con người. Thất bại là điều không thể tránh khỏi, nhưng sau mỗi lần thất bại con người cần có ý chí, nghị lực, niềm tin, biết vượt lên chính mình.

b. Bàn luận:

- Trong cuộc sống, mỗi người đều có ước mơ, mục đích để vươn tới. Trên con đường vươn tới mục đích, chúng ta có thể thất bại do nhiều nguyên nhân (nêu dẫn chứng).
- Điều quan trọng là đứng trước thất bại, chúng ta không được bỏ cuộc, phải dũng cảm đương đầu với khó khăn, thử thách, biết rút kinh nghiệm, biết đứng dậy làm lại từ đầu (nêu dẫn chứng).
- Khi làm lại từ đầu, chúng ta phải có động lực và niềm tin (nêu dẫn chứng).
- Câu nói của Nick Vujicic đã đánh thức ý chí, sự tự tin trong mỗi chúng ta; giúp chúng ta mạnh dạn đối mặt với những thử thách trong cuộc sống. Sức mạnh tinh thần lớn lao có thể giúp con người vượt qua mọi khó khăn...
- Phê phán những người hay nản chí, có suy nghĩ, thái độ và hành động tiêu cực khi gặp thất bại.

1,5

1,75

	c. Bài học nhận thức và hành động: - Câu nói của Nick Vujicic bao hàm một quan niệm sống tích cực và là lời khuyên bổ ích: Hãy làm lại khi đã rút kinh nghiệm sau mỗi lần thất bại; phải có ý chí, niềm tin, nỗ lực vươn lên; không đầu hàng số phận... - Liên hệ bản thân (trả lời câu hỏi của Nick Vujicic).	1,25 0,5
2 (8,0 điểm)	a. Đảm bảo cấu trúc một bài văn nghị luận: Trình bày đầy đủ các phần: Mở bài, Thân bài, Kết bài. Phần Mở bài biết dẫn dắt hợp lí và nêu được vấn đề; phần Thân bài biết tổ chức thành nhiều đoạn văn liên kết chặt chẽ với nhau cùng làm sáng tỏ vấn đề; phần Kết bài khái quát được vấn đề và thể hiện được nhận thức của cá nhân.	0,25
	b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: Bài thơ <i>Bếp lửa</i> của Bằng Việt thể hiện cuộc đời và khẳng định giá trị của nhà thơ.	0,5
	c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm phù hợp; các luận điểm được triển khai theo trình tự hợp lí, có liên kết chặt chẽ; sử dụng tốt các thao tác lập luận để triển khai các luận điểm. Học sinh có thể giải quyết vấn đề theo hướng sau: * MB: - Giới thiệu tác giả, tác phẩm và vấn đề nghị luận - Trích dẫn ý kiến	0,5
	*TB: - Giải thích: + <i>Cuộc đời nhà thơ:</i> Hoàn cảnh sống, sự kiện, biến cố, đời sống tinh thần, tổ chức tâm hồn riêng của nhà thơ. + <i>Giá trị của nhà thơ:</i> Những đóng góp sâu sắc và mới mẻ, những cống hiến có ý nghĩa khẳng định vị thế của nhà thơ. Giá trị của nhà thơ được thể hiện ở tầm vóc tư tưởng, ở chiều sâu tâm hồn và tài năng nghệ thuật. -> Ý kiến đã khẳng định mối quan hệ giữa tác giả và tác phẩm, trong đó nêu lên ý nghĩa của tác phẩm trong việc thể hiện cuộc đời và khẳng định giá trị của nhà thơ. - Lí giải: Tại sao cuộc đời của nhà thơ, giá trị của nhà thơ phải tìm từ chính trong tác phẩm của họ? - Đến với bài thơ <i>Bếp lửa</i> của Bằng Việt ta không chỉ cảm nhận được giá trị của bài thơ mà còn cảm nhận được giá trị và bóng dáng cuộc đời nhà thơ.	0,5
	* Phân tích, chứng minh: 1. Đến với bài thơ “ Khát vọng” bạn đọc nhận ra bóng dáng cuộc đời, con người nhà thơ in dấu trong tác phẩm.	0,5

- Bài thơ được ra đời từ mùa xuân năm 1985, phổ nhạc từ ý bài thơ “Nhờ Đảng, tôi biết được” của Đặng Việt Lợi, ca khúc “Khát vọng” vẫn luôn giữ được sự tươi mới, hừng hực khí thế và đầy tính thời sự. Ca khúc đã đi vào lòng người nghe mấy chục năm qua khiến lòng ta xốn xang, xao xuyến.

- Bài thơ là lời gửi gắm chân thành, tha thiết của nhà thơ hướng tới mọi thế hệ nên tác phẩm đã để lại trong lòng độc giả những tình cảm thật tốt đẹp. Phạm Minh Tuấn sáng tác không quá nhiều, tuy nhiên với tác phẩm “Khát vọng” đã được phổ nhạc thành bài hát cũng có thể khẳng định được tài năng của ông. Bài thơ là lời tự nguyện chân thành và tha thiết của tác giả về cuộc sống và cuộc đời. Là những khát khao và lý tưởng cống hiến không mệt mỏi để làm đẹp cho cuộc sống. Cũng là lời nhắc nhở, thúc giục thế hệ trẻ hôm nay phải chọn cho mình lối sống mang đến giá trị trên cơ sở giữ gìn những nét bản sắc của quê hương, dân tộc.

2. Qua bài thơ “Khát vọng” bạn đọc hiểu được giá trị, chiều sâu tâm hồn, tầm vóc tư tưởng của nhà thơ. Ca khúc “Khát vọng” của Bùi Minh Tuấn đã “làm nảy nở ở con người khát vọng hướng tới chân lý” đó là khát vọng hướng tới những tình điều cao đẹp, được cống hiến cho cuộc đời chung.

- Ca khúc “Khát vọng” của Bùi Minh Tuấn là lời ước nguyện chân thành và tha thiết, là những khát khao và lý tưởng cống hiến không mệt mỏi để làm đẹp cho cuộc sống. Cũng là lời nhắc nhở, thúc giục thế hệ trẻ hôm nay phải chọn cho mình lối sống mang đến giá trị trên cơ sở giữ gìn những nét bản sắc của quê hương, dân tộc.

+ Xuất hiện ở đầu ca khúc, là bốn lần điệp ngữ “hãy sống như...” cộng với kết cấu lặp lại nhấn mạnh lời mong muốn thiết tha của nhạc sĩ dành cho mọi người: Điều thứ nhất hãy sống như chính cuộc đời mà ta đang sống và phải biết trân trọng lịch sử, cội nguồn, truyền thống của cha ông đã đi trước. Đó là lối sống dựa trên đạo lý “uống nước nhớ nguồn” từ bao đời nay của cha ông ta. Điều thứ hai hãy sống giống như những đồi núi vững chãi, thách thức trước khó khăn, gian khổ để vươn đến những tầm cao mới và khẳng định được giá trị của mình. Điều thứ ba hãy sống như biển trào để cảm nhận được những nhịp đập của con sóng và bờ biển rộng bao la, để thấy được bến bờ bao la, vô tận của cuộc đời. Cuối cùng hãy sống với những ước vọng cao đẹp để thấy cuộc đời mênh mông, rộng lớn nhưng có giá trị vô cùng.

-> Đó đều là những khát vọng sống cao đẹp mà nhạc sĩ muốn thế hệ

trẻ hướng tới, các điệp ngữ “hãy sống như”... xuất hiện kết hợp với nhịp điệu nhanh, dồn dập, nhấn mạnh khát vọng sống cao đẹp của nhạc sĩ và niềm mong muốn đến cháy bỏng của ông dành cho thế hệ trẻ hôm nay.

- Lời ca tha thiết, diu dặt rồi vút cao cùng những câu hỏi tu từ tự vấn lòng và tự vấn người: sao không là gió, là mây để thấy bầu trời bao la; sao không là phù sa để rót mật ngọt cho đời, gieo màu mỡ cho cây cối, hoa lá; sao không là bài ca để ngân nga tình yêu đôi lứa; sao không là mặt trời để gieo hạt nắng vô tư, tự nguyện sưởi ấm cho cuộc đời, xua tan giá lạnh mùa đông; sao không là hạt giống để ươm mầm thành cây và cuối cùng là sao không là đàn chim để gọi bình minh thức dậy...

Liên tiếp các điệp ngữ “sao không|”, “và sao” xuất hiện nhấn mạnh những mong mỏi của nhạc sĩ với cuộc đời. Đó đều là những khát vọng và lý tưởng sống cao đẹp, thể hiện mong ước tự nguyện cống hiến cho cuộc đời, là lẽ sống đẹp của tuổi trẻ và con người hôm nay như một lời động viên, thôi thúc con người hãy sống và theo đuổi những mơ ước, những khát vọng của chính bản thân mình. Bài hát nhắc đến những mục đích sống của con người, tưởng chừng như to tát nhưng thực ra, đó đều là những điều bình dị mà ai ai cũng có thể làm được. Đó là sống yêu thương nguồn cội, sống luôn thẳng đầu nhìn về tương lai, để thấy và hòa mình vào với thiên nhiên, với những ước mơ cháy bỏng, và quan trọng nhất là được sống cuộc đời của chính mình, để dù sau này, dù khi trở về với cát bụi cũng không phải hối tiếc bất cứ điều gì.

->Giọng điệu thiết tha, ngân nga cảm xúc, nhịp dồn dập, cảm xúc chân thành của lời ca khiến những mong ước ấy trở nên thật tha thiết, có sức lay động mạnh tâm hồn người đọc, người nghe.

- Bài hát “Khát vọng” mang lại cho người đọc cảm giác khát khao, hy vọng và động lực để sống như đời sông, đời núi vươn tới những mục tiêu cao hơn và yêu thương nguồn cội của mình. Ca khúc truyền tải được thông điệp tích cực và sâu sắc về lối sống có trách nhiệm và ước mơ, giúp người đọc cảm nhận được giá trị của cuộc sống và tình yêu thương

- Bài hát đem đến cho mọi người cảm xúc phong phú, cảm phục tự hào về tình yêu cuộc đời tha thiết mà tác giả gửi gắm. Đó là khát vọng hóa thân để cống hiến và dựng xây cuộc đời.

3. Qua bài thơ “Khát vọng” bạn đọc còn hiểu được giá trị của nhà thơ thông qua sự thành công nghệ thuật mà nhà thơ sử dụng trong bài thơ

- Bài hát với những ca từ dễ hiểu, lời ca ngọt ngào, êm ái, sử dụng

	những từ ngữ chất chứa nhiều tâm tư tình cảm, là lời của những trái tim yêu thương cuộc đời, sống tận hiến và luôn hướng tới tương lai trong tâm thế vui vẻ, hạnh phúc nhất - Bài hát sử dụng khá nhiều điệp từ, điệp ngữ nhất là kết cấu lặp lại hãy sống như... sao không... vì sao... tạo sự liên kết nhịp nhàng giữa các dòng thơ, tạo âm hưởng giục giã, nhấn mạnh những khát khao và mong muốn chân thành của nhà thơ. Những hình ảnh ẩn dụ giàu sức gợi như “mặt trời gieo hạt nắng, gọi bình minh thức giấc”... phép liệt kê tăng bậc các hình ảnh khiến bài thơ giàu sức gợi, đồng thời tạo âm hưởng du dương, nhẹ nhàng và bay bổng cho bài hát, - Bài hát với nhịp 6/8 thông thả, giai điệu trầm ấm, âm vực thấp ở đoạn đầu thể hiện nỗi trăn trở từ lâu đang chất chứa trong lòng. Sang đoạn sau nhịp điệu nhanh, rộn ràng, tha thiết...giai điệu chọt vút lên như muốn bày tỏ khát vọng, ý nguyện thiết tha mong muốn được cống hiến cho cuộc đời chung.	1,5
	* Đánh giá, tổng hợp: - Ý kiến của nhà thơ người Đức H. Hai-nơ khẳng định được giá trị của thơ ca nói riêng và văn học nghệ thuật nói chung - Nhà thơ nói riêng, người nghệ sĩ nói chung muốn có chỗ đứng, muốn thể hiện và khẳng định được mình phải sáng tác nên những tác phẩm có giá trị, in đậm dấu ấn cá nhân. - Đối với bạn đọc: Ý kiến là một định hướng đầy ý nghĩa cho việc tiếp nhận thơ và đồng cảm, tri ân với nhà thơ.	1,0
	* KB - Khái quát lại giá trị của tác phẩm - Những suy nghĩ cảm nhận về nhận định	1,0